

SOM MAR DESTACA ELS VALORS IMMATERIALS DINS EL PRUG

SOM MAR és una associació de Llançà que aspira a restablir el respecte i l'estima vers el nostre entorn natural, a conscienciar sobre la necessitat de preservar l'ecosistema marí i a donar a conèixer els beneficis que aporta el mar a la nostra salut integral i al nostre benestar.

A continuació, presentem els comentaris que considerem necessaris a tenir en compte a la proposta presentada del Pla rector d'ús i gestió de l'àmbit marí (PRUG) del Parc Natural de Cap de Creus, indicats a cada capítol, secció o article corresponents:

CAPITOL II Normes generals de protecció

Article 6. Paisatge

Referent al punt 6.6.4, on s'exposa la necessitat d'evitar al màxim els sorolls mecànics al PNCC, tant a la banda terrestre com la marítima, creiem que el silenci és un element molt important i necessari, i que totes les accions del PRUG haurien d'anar encaminades a posar-lo en valor, ja que és un bé essencial per a la salut integral de l'ésser humà i dels animals.

Pensem que el PNCC podria esdevenir un referent per la cura d'aquest valor, incloent santuaris i miradors de Silenci i Bellesa. Un exemple d'això el tenim descrit al Manual 10 d'*Europarc*, on la gestió del Parc Natural de la Sierra de Cebollera, a La Rioja, n'és un referent. A més, tenim un altre exemple a Catalunya, on el parc natural de Montsant va estudiar i integrar el silenci en la seva planificació: l'accés motoritzat dels visitants no és admès al parc.

Article 8. Ús públic i social / Article 9. Activitats de divulgació

Estem d'acord i recolzem tots els punts d'aquests dos articles, que tracten de la qualitat dels serveis que ofereix el parc i de les relacions amb l'entorn i la divulgació.

Considerem molt important que el PNCC sigui també una font de divulgació dels valors immaterials (bellesa del paisatge, contemplació, percepció emocional, joia...) i de la relació existent entre la salut humana i la natura.

El parc natural hauria de ser un altaveu de divulgació del concepte *One Health* (una única salut), de l'ecologia profunda, en què tots formem part d'un Tot. Hi ha una interdependència demostrada científicament entre la salut humana i la salut dels ecosistemes.

Nombroses recerques sobre la relació de la natura amb la salut integral (incloent sempre la salut espiritual) sostenen programes com "Parcs saludables, gent saludable" a Austràlia (*1r congrés mundial el 2010*), Alemanya, Canadà, EUA, Finlàndia, Nova Zelanda, Regne Unit, Suïssa, etc.

CAPITOL IV Règim d'usos

Secció 1: Accés, navegació, fondeig i amarrament

Article 16

Proposem limitar el fondeig dins del parc natural i que als llocs on sigui admès sigui sempre amb morts ecològics per limitar els impactes negatius al fons marí.

Secció 2: Busseig

La limitació per número de clubs resulta insuficient si no es limita el nombre d'embarcacions, ja que podria portar a la creació de "mega-empreses". Per evitar-ho es necessitaria la creació d'un cens d'embarcacions autoritzades per centre. Als preàmbuls de la introducció llegim: "L'article 39 del Pla especial, sobre els usos i les activitats esportives i recreatives al medi marí, estableix que..... a les reserves naturals parcials el PRUG ha de determinar el número màxim d'embarcacions, d'escafandristes i d'immersions en cada zona". Tanmateix, l'Annex 4 (Activitat de busseig) de la versió actual del projecte de PRUG diu: "2.1 D'acord amb l'article 18 d'aquestes normes: No s'estableix cap màxim anual, diari o de simultaneïtat en el nombre d'immersions (planificació adaptativa)". I tampoc s'ha trobat cap referència al nombre d'immersions a les reserves naturals parcials la que obliga l'article 39 del Pla especial.

Proposem limitar les zones on el busseig sigui admès, així com les èpoques i el nombre màxim d'immersions, amb l'establiment de sistemes de control adients, per evitar que es produeixin impactes com els que afecten al fons de les Illes Medes.

Secció 5: Pesca recreativa

La limitació d'empreses dedicades a la pesca recreativa (*charters* de pesca) resulta insuficient si no es defineix la mida d'aquestes empreses i del nombre d'embarcacions autoritzades. Proposem que el PRUG especifiqui que s'autoritza un màxim d'una embarcació per empresa. El PRUG també hauria d'exigir la confecció d'un cens d'embarcacions dedicades a aquesta activitat i establir els mecanismes de control per fer-ho efectiu.

La prohibició estricta de pescar algunes espècies (mero, corball, llobarro...) ha de quedar explicitada en el text com un objectiu de conservació, per tota la durada del PRUG. Considerem injustificat fer-la entrar per la porta falsa com un "0" als "*back-limits*" autoritzats per a les captures diàries.

Secció 6: Nàutica recreativa

Article 33. Disposicions específiques

Donem tot el nostre suport al punt de l'Annex 8, punt 1, que inclou com a embarcacions no permeses en el parc les motos nàutiques. Consideraríem inadmissible la possible eliminació d'aquest punt sota pressió del sector recreatiu implicat. Afegim, així mateix, altres motius per excloure del parc aquesta mena d'embarcacions:

- L'alt consum de combustible per garantir l'alta velocitat de l'embarcació, que comporta altes emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- L'impacte sonor sobre la resta d'usuaris del parc, atès que les motos nàutiques acostumen a superar els cent decibels d'emissions de soroll, un impacte agreujat per les batzegades causades pels salts fora de l'aigua.
- L'estrès sonor ocasionat sobre la fauna litoral.
- El risc d'accidents i la inseguretat que genera a la resta d'usuaris.

Considerem que és adequat el fet de prohibir l'accés de les motos d'aigua i restringir l'accés de les embarcacions de motor al Parc natural de Cap de Creus: degraden els valors immaterials de la natura, dificulten els espais de contemplació i de silenci de l'entorn i dificulten la percepció dels sons de la natura. Aquests valors incideixen directament en la nostra salut i en el nostre benestar. Investigacions recents demostren que els sorolls de fons poden produir efectes perjudicials a la salut i, al contrari, el silenci té nombrosos beneficis, entre els quals, ens ajuden a reduir l'estrès. Per exemple l'exposició al silenci durant dues hores al dia estimula la creació de noves neurones a l'hipocamp (una important part del cervell, implicada a la memòria, les emocions i l'aprenentatge).

Els entorns urbans on viu la major part de la nostra societat ja és prou sorollosa i els parcs naturals haurien de poder oferir refugis de silenci, esdevenint santuaris de silenci, tant per a les persones com per a la biodiversitat.

Dins aquest article, a l'annex 8, recolzem el punt 2.2 que demana que les empreses de lloguer d'embarcacions facin una exposició inicial (*ecobriefing*) als seus clients informant dels valors naturals i de navegació i fondeig. Proposem que aquestes empreses informin adequadament els seus clients no sols de les normes vigents sinó dels valors intangibles i immaterials del parc (calma, silenci, harmonia, bellesa, etc.) i de la necessitat de respectar-los.

Secció 10. Infraestructures

Proposem especificar amb més detall la gestió que planteja el PRUG de les boies de fondeig, i que totes tinguin morts ecològics.

Proposem establir un sistema de reserva de places (*on-line*) gestionat pel parc i vigilat pels agents rurals per a la temporada de màxima afluència.

Secció 11. Investigació

Article 43. Programa de Recerca

Recolzem aquest punt on es fa referència al Programa de Recerca que el PNCC ha d'elaborar i validar a nivell científic, ja que constatem la gran importància de dur a terme un seguiment de la biodiversitat del PNCC, tant d'espècies amenaçades, espècies invasores, com d'espècies que poden ser indicadores del canvi climàtic. L'anàlisi de l'estat de les poblacions de totes aquestes espècies, així com la seva evolució a llarg termini, de forma conjunta amb el registre de l'evolució de factors físico-químics i climàtics, seran claus per a poder desenvolupar una correcta gestió dins el PNCC.

Secció 12. Educació ambiental

Article 45

Proposem que el programa de comunicació i d'educació ambiental inclogui conceptes com "One Health", Salut Integral, valors i significats espirituals de la Natura, Prescripció de Natura (Recepta blava - Blue Health, Banys de bosc...).

CAPÍTOL V Règim de gestió

Article 49 Vigilància

Annex 12:

Aquest punt és on la nostra divergència amb l'actual redactat del PRUG és més accentuada. Partint del convenciment que la utilitat i l'èxit o el fracàs d'aquest PRUG dependran principalment de la suficiència dels recursos que es dediquin a la seva implementació (convenciment compartit amb altres sectors com el busseig o la pesca professional), considerem:

- Que l'esforç proposat dins d'aquest document és insuficient.
- Que el PRUG ha d'establir les pautes d'un pla explícit de vigilància de manera que sigui avaluable qualitativament i quantitativa.
- Que cal un cos de vigilància propi del parc i permanent.
- Que l'esforç de vigilància ha de tenir una component estacional, reforçant els mitjans durant els dies i mesos de més afluència .

Comentaris addicionals:

Denunciem que no es posi límits a la hiper-freqüentació que pateix la part marina d'aquest parc natural. En aquest sentit, resulta necessari un pla d'usos que restringeixi i limiti clarament les capacitats de càrrega zonificades (per cales).

Als preàmbuls de la introducció llegim: "L'article 39 del Pla especial, sobre els usos i les activitats esportives i recreatives al medi marí, estableix que..... a les reserves naturals parcials el PRUG ha de determinar el número màxim d'embarcacions, d'escafandristes i d'immersions en cada zona". Tanmateix, no hem trobat cap referència en tot el text del PRUG a la determinació del nombre màxim d'embarcacions dins les reserves naturals parcials. Proposem que a les àrees de reserva natural no s'hi permeti l'accés d'embarcacions a motor i que s'estableixi una capacitat de càrrega per les embarcacions a vela, remos i caiacs.

Conclusions:

La cura que tinguem del medi natural, i en aquest cas del medi marí del PNCC, és un determinant clau per a la salut integral de l'ésser humà i de les properes generacions. Actualment els parcs estan infravalorats com a mitjà per millorar i mantenir la salut.

“Els éssers humans no sols depenem de la natura per raons físiques òbvies, sinó també per raons psíquiques i espirituals pregones” (Roszak *et al.*, 1995).

El PNCC pot esdevenir un model de respecte profund per la Natura, per posar en valor el silenci, la bellesa, la experiència contemplativa, la consciència d'interrelació entre Salut i Natura (*One Health*).

El PNCC és singular per la seva geologia, ofereix paisatges d'un caràcter i bellesa únics, hi ha també espècies endèmiques i comunitats vegetals essencials per a la salut de la Terra com la posidònia, que demanen molt més respecte del que ara reben.

Recordem també els valors espirituals del parc natural, que evoca el mateix nom, vinculats al fet que la península de cap de Creus, sigui l'extrem oriental de la península ibèrica, i el fet d'haver estat, durant segles, gestionat pel monestir benedictí de St. Pere de Rodes (que acaba de complir el seu mil·lenari) i els camins de pelegrinatge que es remunten, com a mínim, a l'època romana. .

Un informe publicat per l'Organització Mundial de la Salut (Prüss-üstün i Corvalán, 2006) afirma que “aproximadament una quarta part de la càrrega mundial de malaltia, i més d'un terç de la càrrega entre els nens, es deu a factors ambientals modificables”.

De tots nosaltres depèn modificar les nostres prioritats i posar en valor i al centre el que és important. Esperem que el PRUG sigui coherent en aquest sentit i que la seva aplicació signifiqui un punt d'inflexió en la qualitat d'aquest espai natural tant valuós.

Per aquest motiu, sol·licitem que es tinguin en compte les nostres aportacions i preguem ser informats del resultat del procés.

Moltes gràcies,
Equip Som Mar.

Com Annex documental de les nostres propostes, aportem també algunes referències científiques sobre l'impacte de la natura, i en particular del mar, sobre la salut humana.

Bibliografia:

Atchley, R.A., Strayer, D.L. i Atchley, P. (2012) Creativity in the Wild: Improving Creative Reasoning through Immersion in Natural Settings. *PLoS ONE*, 7(12): e51474.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0051474>

Berman, M., Jonides, J. i Kaplan, S. (2009) The Cognitive Benefits of Interacting With Nature. *Psychological science*, 19, 1207-12. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02225.x>

Hartig, T., Mang, M., i Evans, G. W. (1991) Restorative Effects of Natural Environment Experiences. *Environment and Behavior*, 23(1), 3–26.

<https://doi.org/10.1177/0013916591231001>

Prüss-Üstün, A. i Corvalán, C. (2006) Preventing disease through healthy environments : towards an estimate of the environmental burden of disease / Prüss-Üstün A, Corvalán C. *World Health Organization*. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/43457>

Roszak, T., Gomes, M. E. i Kanner, A. D. (1995) *Ecopsychology: Restoring the Earth, Healing the Mind*. *Sierra Club Books*, San Francisco.

Tennessen, C.M. i Cimprich, B. (1995) Views to nature: Effects on attention. *Journal of Environmental Psychology*, 15(1), 77-85. [https://doi.org/10.1016/0272-4944\(95\)90016-0](https://doi.org/10.1016/0272-4944(95)90016-0)

Völker, S. i Kistemann, T. (2011) “The impact of blue space on human health and well-being – Salutogenetic health effects of inland surface waters: A review”. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, 214(6), 449-460. <https://doi.org/10.1016/j.ijheh.2011.05.001>

Wheeler, B.W., White, M., Stahl-Timmins, W. i Depledge, M.H. (2012) Does living by the coast improve health and wellbeing?. *Health & Place*, 18(5), 1198-1201.

<https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2012.06.015>

White, M.P., Alcock, I., Wheeler, B.W. i Depledge, M.H. (2013) Coastal proximity, health and well-being: Results from a longitudinal panel survey. *Health & Place*, 23, 97-103.

<https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2013.05.006>